

A nyestek, menyétek és a görény pusztítása.

Ezeknek a bestia vadpusztítóknak az irtására rendszeresen még a leg gondosabban óvott vadászterületeken is igen kevés, vagy éppen semmi gondot nem fordítanak, sőt a véd személynak alig van tudomása a nyesteknek s apróbb rokonaiknak a pagonyokban való előfordulásukról, amit nem egyszer volt alkalmam tapasztalni. Gyakran hallottam olyan kijelentést, hogy ezen vagy azon a vadászterületen nincsen nyest: mikor azután tanácsomra kisebb csapóládákat és vastöröket állítottak fel a nyestek párzási idejében, volt csodálkozás a gazdag fogási eredményen. — A nyesteknek többféle pusztítási módja van, ezek közül legismertesebb a friss havon való kinyomozás, az odvas fából való kikopogtatás s elhagyott régi mokus-fészekből való kilövés. Azonban legbiztosabb mód eme vérszomjas apró dúvadak pusztítására: a vasfogók és csapó-ládák helyes alkalmazása. (A különféle kelepcekről és dorongcsapdákról itt nem szólok. Ezek ma már túlhaladott ódságok.) Megjegyzendő, hogy ép úgy, mint a rókánál, a nyestnél sem szabad szem elől tévesztetni, hogy az eredmény csak akkor biztos, ha a fogóhelyeket már hónapok előtt oda kitett csalétekkel berendezzük s a nyesteket azokhoz hozzászoktattuk. A pagony több alkalmas részében, például keveset használt csapások (gyalogjárók) vagy cserkésző utak mentén igen jól lehet ilyen fogóhelyeket berendezni oly módon, hogy körülbelül félméter magasságban felaggatunk egy-egy friss madarat s az alája helyezett fogó vasat száraz falevelekkel jól betakarjuk. — Előnyvel használható a friss nyúlél is a fogáshoz. A belet egy ócska fabotra olyan magasan akasztjuk fel, hogy a nyest szintén csak ugrálás által érhesse el, miközben az alája helyezett csapdába kerül. — Sok nyestet s menyétet el lehet pusztítani csapóládák segítségével is. Nyestek és menyétekre legjobb, legjövendőbb s egyúttal a leghálásabb fogási mód — írja egy gyakorlott vadász — a csapó-ládák alkalmazása. Különösen ez utóbbiakat illetően e tapasztalatra akkor jöttem, midőn megfigyeltem, hogy különösen őszkor, midőn ezek a kártékony vadak a mezőről kivándorolni szoktak s természetesen legszívesebben a fáczánosokban szeretnének megtelepedni s ha ilyenkor eső-

zések állanak be, hogy ilyenkor igen nagy előszeretettel a száraz utakat s a taposott vadváltókat használják útjoknak s ekközben minden fa-odut, hidat, gátat stb. szorgosan átvizsgálják szoktak. Ezért oly sűrűben, hol fáczánok tartózkodtak s hol emiatt a fenti ragadozók igen szeretnek kotnyeleskedni, két láb széles utakat hanyattam s ezeket mindig tisztán tartottam. Az ily utakra azután kitétettem a csapó-ládákat. — Mindenesetre a csapó-ládákat mindig igen sűrű helyeken átvezető keskeny csapásokra, cserkészőutakra kell elhelyezni. Esetleg az igen sűrű helyeken átvezetve, készíteni is lehet ilyet a szükséghez képest több helyen is. A láda belsejébe csalétket tenni nyestnél sohasem szabad, mert az elriasztaná; ajánlják azonban rigó, vagy valamely más madárfészket, tojáshéjdarabokkal elhelyezni a ládában, ami állítólag nagy csábító erővel bírna a nyestekre. Hogy a láda belseje füvekkel, száraz lombbal behintendő s ezáltal lehető természetes kinézés adandó neki, az igen természetes. Csapó-vassal — a már említett fogási módoktól eltekintve, melyek mindkét nyestfajunknál érvényesülhetnek, — különleg a nyusztnál (*Pieper* szerint) az alább ismertetett eljárás követendő. A vasban-fogási módok közt legérdekesebb a berlini vastör használata. Csalétekül aszalt szilvát, almadarabokat, tojást, mézet, egy darab nyulbelet, vagy libaszirba mártott heringet szokás használni. — Hogy a vastört minden gyanus szagtól megszabadítsuk, legcélszerűbb azt sótanal vajjal, vagy keserűdes csucor héjával, kömény vagy mézbe kevert kámmforral bedörzsölni. Mind ennél egyszerűbb egy kevés pézsmát anizs-olajban elkeverni s ebből 1—2 cöppet a vasra dörzsölni. — A tányérvasak használatára legalkalmasabb idő az ősz, midőn az erdei fák levelei már sárgulni s a kihalt s megbarnult lombok hullani kezdenek. Aki e fogási módhoz a kellő kitartással és türelemmel bír, soha se feledkezzék meg valamely csalétek hurezolása által a vadat valamely helyre szoktatni. E célra legjobb beleket használni, melyek azután egy lószőr-zsinórra oly magasan akasztatnak, hogy azokat sem a rókák, sem a macskák ne bántassák. — A nyuszt igen szívesen veszi fel a vonszalék nyomát s könnyebben kerül így törbe, mintha csalétekül tojást használnánk. Időről-időre utána kell nézni, nem-e tűnt el a csalétek s ha igen, gondos vizsgálat után meggyőződést kell szerezni ar-

ról, vajjon csakugyan a *nyuszt* volt-e a rabló? Az elvitt csalétket újjal kell pótolni, mely alkalommal, mint már első ízben is, az messziről lesz a földön oda hurezolva. Ezt mindaddig követni kell, míg elérkezik az idő, amidőn e ragadozó szörmeje legértékesebb, mi december és január táján szokott lenni. Ezután két vagy három tányér-vasat azon a vidéken helyezünk el, hova a nyusztot szoktattuk, — vagy ha kilesni tudtuk, szokott váltójára. A felállított vasat gondosan be kell takarni vékony szárazlevél réteggel. A rugót, valamint a vékony láncot, melyhez a vas erősítve lesz, legjobb mohával befödni. Különösen ügyelni kell arra, hogy a tör oldalvasai sehol se jöjjenek érintkezésbe a földdel, mert télen igen könnyen odafagyhatnak; szintúgy nem szabad megfélemleni, ha a tör hosszabb ideig van kitéve s ha esetleg a nedves időjárást fagy váltotta fel, a betakaró faleveleket újjal pótolni. A felállított vastöröket akkép kell elhelyezni, hogy azok napontai átvizsgálása sok idővesztéssel ne járjon, mert a napontai átvizsgálás okvetlenül szükséges, annál inkább, mert a *nyuszt* rendszeren csak egyik lábával marad a vasban s ha sokáig marad e helyzetben, addig rángatózik, míg a vas lábát teljesen el nem metszi; ez oka azután, hogy sok esetben csupán lábat találni a vasban remélt préda helyett. Ennek kiküldése végett a nyuszt-fogáshoz nem célszerű a szorosán záró éles vasakat használni. — Ezenkívül ajánlatos a vasat meg nem kötni, hanem lánc segítségével valamely tuskóhoz erősíteni, úgy, hogy a törbe került vad a vasat maga után hurezolhassa. Egy jószaglász ebbel a nyusztot úgysem nehéz megtalálni. — A vasak tisztántartása s minden gyanus szagtóli megszüntetése nem igen lényeges, mert nagyon gyakori eset az, hogy teljesen berozsdásodott törökkel is sikerült a fogás, mi magyarázatát abban leli, hogy a magasban függő csalétek után húzó nyuszt nem igen vigyáz lábai elé. — Mint hó-esések után gyakran tapasztalni lehet, a róka gyakran kerülgeti a csalétekkel ellátott helyeket, annélkül, hogy a felállított törökhöz közeledni merészelne; finom orra és ravaszága csakhamar észreveszi a fenyegető veszélyt. Ellenben a vadmacska nem ritkán a nyusztok szánt vastörbe esik; ebből láthatni, hogy e két utóbbi, óvatosságra nézve, nem vetekedhetik a ravasz komával. — A szajkó, mely lármájával a lesben ülő, vagy a cserkésző vadászt is elárulja s zavarja, a törvetésnél is alkalmatlan, miután igen gyakran a nyusztok kitett csalétket elfogyasztja. Amely vidéken tehát szajkók is tartózkodnak, ott gyakrabban kell utána nézni a vasaknak és a csaléteknek. — Hómentes telek legalkalmasabbak a fogásra, mert az ily időjárásakor a nyuszt nagy kirándulásokat szokott tenni. Gyakori havazás, vagy mély hóállás ellenben igen alkalmatlanok s a fogás csak akkor biztathat sikerrel, ha a hórteget erősebb jégfelület borítja, melyen a nyuszt könnyebben járhat. — A csaléteknek a földön való hurezolása sok esetben igen kellemetlen és fáradságos, de alig mellőzhető, mert nem tudva a nyuszt rendes váltóját, e hurezolás nélkül csak véletlenül kerülhet a ragadozó a vasba, mi rendszeren csak igen hosszú idő múlva szokott történni. De ha ismerjük a váltókat, melyeket friss hóesés alkalmával könnyű feltalálni, úgy a fogás nem nehéz. A vastöröket legcélszerűbb kisebb tisztásokon, vagy a sűrűségek és bozótok bejáratainál felállítani. — Sokan a török felállítására a hangyabolyokat szokták választani, melynek földjébe a tányérvasakat betakarják. Héja-fogó kosarakat is lehet eredménynyel használni e ragadozó pusztítására, mely kosarak azonban legfeljebb 4 lábnyi magasságban helyezendők el. — Szokás továbbá a kerékvágásokat kibővíteni s kitisztítani, vagy ehhez hasonló árkokat húzni, mely mesterséges váltókat igen örömet veszi fel minden ragadozó, — egyrészt, hogy jobban földve közeledhetik prédájához, másrészt, hogy a nedves fű érintését kikerülheti. Ily helyeken tányérvasakat vagy csapdákat a legjobb eredménynyel használnak. Ami a *nyestek* (és a görény) fogására felállított csapóvasak lecsattantó készülékével összekötötésbe hozott vasak körül elszórt csaléteket illeti, ilyenekül a

következők ajánlhatók. A *fanyest-* és *görény*nél a tojás legsikeresebben alkalmazható. Hanem előbb ki kell fujni a tojást és homokkal megtölteni, hogy bizonyos súlya legyen s úgy kell a vas peczkére (illetve horgára) ráfűzni. Egyébiránt ma már kaphatók speciálisan nyest és görény fogására készült, áltojjással felszerelt fogóvasak is. — Alkalmos csalik még: 1. Frissen lőtt verebek (csalétkül és falatul). — Sült halak fejei cukorral meghintve, vagy mézzel megkenve, — avagy pedig tyúk- vagy libaszirral, esetleg friss vajjal sült heringfejek. — 3. Körte és aszalt szilva mézzel bekenve, egy csepp beléndekolajat is adva hozzá, kitünő csalétek. Azt mondják, hogy a beléndekolaj elkábítja a nyestet és görényt. — 4. Igen kitünő falatnak bizonyult a következő: Egy jó húspan levő, de nem kövér macskát, kevés Foenum graecummal kevert sólében bepáczolva, darabokra vagdalunk s apróra vágalt *fehér* hagymával friss vajban vagy kevés libaszirban kirántunk. — 5. Egy kanál sótlan vajjal felolvasztunk és egy szelet *fehér* hagymát egy perczig rántva benne, ismét kivesszük. Azután a vajjal egyenlő mennyiségű, koczára vágott kenyeret teszünk a vajba s az egészet jól kirántjuk; majd a keveréket a tűztől elvéve, kevés kámfort hintünk bele. Ez a csalétek kitünő, csakhogy a hol kutyák és macskák járnak és sok az egér, alkalmazni nem lehet, mert ezek az állatok is nagyon húznak rá s azáltal, hogy a vasakat minduntalan felcsatantják, sok bosszuságot okoznak. — Kitünő csaléteknek mondják a következőt is, csakhogy az egerek nagyon mennek rá. Megjegyzem, hogy ennek a csaléteknek készítése csak gyakori használatra számítva fizeti ki magát: 1 kg. egészen tiszta, új csuporban felolvasztott, de még sárga vajba kisdíó nagyságú, apróra vágott kerti angyelkát és némi *fehér* hagymát teszünk. Amikor e keverék 12 perczig sült, hozzáteszünk 30 gr. apróra tört nőszirom-gyökeret. Azután a keveréket még egy óráig sülni hagyjuk, majd pedig a tűzről levéve, 6—8 gramm kámfort keverünk hozzá és ködedényben elhelyezve, hűvös helyen tartjuk. Használatnál (*Belházy* utasítása szerint) egy darab kenyérhéjat kötözernára húzunk, egy kanálnyi a fentebbi keverékből felolvasztunk és benne a kenyérhéjat kirántjuk. — *Szagtalanító szerekül* nyest- és menyétnél csak a következőket ajánlhatom: a) megfogott nyestből nyert vizeletet, melylyel a vasat bedörzsöljük, b) ugyanezen céllra a nárdusfüvet (ahol macskák nem fordulnak meg), c) a cibetport, melyet a vas alá hintünk, végre d) a következő keveréket: $\frac{1}{5}$ -öd gr. mosusz, 6 gr. ánizsolaj és 6 gr. beléndek-olaj. Ezeket egy üvegbé téve, jól összerázzuk. Használatnál legfeljebb két cseppet egy tiszta rongyra cseppentve, ezzel a vasat jól bedörzsöljük.

(Vége köv.)

Lakatos Károly.

Eredeti méhészet.

Katonai gyakorlatok közben eljut az ember erre is, arra is. A többek között utunk a Szabadkától éjszakkéleti irányban fekvő „Hajdújárasi erdő“-be vezetett. Mig ezt elérhettük, több sűrűségen és tisztáson hatoltunk keresztül. Bozót a virágos réttel kellemes arányosságban váltakozott. A virágok, füvek még a hajnali harmatot rezgették. A fenti erdőben, — mely tisztán életerős, feltűnően egyenes törzsű fiatal akáczfából áll, — egyszerre csak egy kis tisztás tárul elénk és azon egy, legalább nekem szokatlan kép. Első pillanatra azt hittem, hogy valamely kóbor komédiás társaság pihenő tanyája. Olyan lakás-kocsiszerű építmények vagy három egymás mellett, még a koloncos kutya se hiányzott. Pedig hát nem volt az egyéb, mint egy ügyesen kezelt erdei méhészet, mely nagy haszonnal és majdnem semmi költséggel nem jár. Három